

URBANI ESKALATOR DOLAC – SV. MIHOVIL, ŠIBENIK

UVOD

U sklopu sagledavanja urbane rekvalifikacije sveukupnog područja Dolac, koja je bila predmetom posebne prostorno-programске studije koju je Grad Šibenik naručio od poduzeća MARINAPROJEKT d.o.o. Zadar, pješačka propusnost i dostupnost kroz gusto tkivo šibenskog podgrađa pokazala se presudnim čimbenikom za početak njegove revitalizacije. Prometna izoliranost, komunikacijska nepropusnost i nedostupnost učinile su ovaj središnji dio grada marginalnim, suburbanim i podložnim nepoželjnim socijalnim manifestacijama urbanog života.

Rekvalifikacija urbanih vrijednosti Doca aktivnost je procesualnog karaktera. Naime, *ad hoc* mjerama teško se može proizvesti učinkovita promjena stanja, pa se oportunističkim rješenjem čini jedino poticanje reverzibilnog procesa.

Projekt urbanog eskalatora na osi Dolac - tvrđava sv. Mihovila može biti paradigma u pristupu stvaranja nove multivalentne mreže urbanih, poglavito pješačkih komunikacija u užem prostoru šibenskog Varoša, ali i u povezivanju markantnih urbanih i topografskih čvorišta u širem području grada.

Gradske pokretne skaline, smještene u šibenski karakteristični dvostruki bedem, samo su, dakle, nagovještaj razvitka selektivnih, oblika komuniciranja koje inicira spomenuta studija. Nadmorskim pješačkim pasarelama, pontonima, podiznim mostovima, dizalima, eskalatorima i žičarama, gradi se, u urbanom smislu, visoko individualizirana komunikacijska mreža čije je uporište u izražajnoj urbanoj i topografskoj morfologiji grada Šibenika.

Iako je takav sustav komunikacija motiviran prvenstveno otvaranjem reverzibilnih procesa revitalizacije, sanacije i rekvalifikacije povijesnog središta grada, a poglavito Varoša i Doca, nova mreža raznovrsnih prometala proizvesti će snažne učinke u urbanom i turističkom atraktiviranju grada.

Okomita propusnost i dostupnost humanizirati će život ljudi zarobljenih u izoliranim i teško pristupačnim kaletama s bezbrojnim skalnadama, nedostupnim protupožarnim i zdravstvenim, interventnim i drugim komunalnim službama, ali će istodobno otvoriti bezbroj novih turističkih urbanih itinerera i omogućiti nove uzbuđljive poglede na grad, široku panoramu ušća Krke i arhipelaškog prostora grada Šibenika.

Realizacija projekta urbanog eskalatora Dolac - sv. Mihovil, označit će zasigurno početak novog života ove jedinstvene tvrđave i njezinu potpunu integraciju u kulturni i turistički život grada.

URBANI ESKALATOR

Sustav pokretnih urbanih skalina po ovom projektu, povezuje Dolac sa zapadnim barbakanom tvrđave, a potom nivo podzida sa samom tvrđavom Sv. Mihovila. Eskalatorima se pristupa iz ulaza u Kvartir, kroz postojeća vrata, kojima se ulazi u među prostor bedema. Prvi par eskalatora smješten je u prostor između bedema i polazi od nivoa +6.10 do nivoa +23.50. U ovom dijelu pokretne skaline vode se u otvorenom prostoru bez natkrivanja. Postava konstrukcije eskalatora mora se prilagoditi postojećim prostornim uvjetima nastojeći da se izvorno stjenovito tlo u najvećoj mjeri sačuva. Od nivoa 23.50 do nivoa 52.50. eskalatori prolaze kroz tunel oblikovan u eliptičnom presjeku.

Na nivou 52.50, u nutrini zapadnog podziđa tvrđave, oblikovan je suterenski prostor kao prihvatni posjetiteljski punkt tvrđave sv. Mihovil, ali i kao komunikacijsko čvorište i ishodište novih smjerova i sredstava prometa. Naime, iz ovog prostora slijedeći par eskalatora novim tunelom vodi nas u unutrašnjost tvrđave sv. Mihovila (nivo +68.50). kao i do zasad hipotetskih polazišta urbanih žičara: u smjeru Crnice na zapadu i u smjeru tvrđave sv. Ivana na sjeveru.

Središnji prometni i posjetiteljski punkt opremljen je uobičajenim putničkim i turističkim servisnim sadržajima: sanitarnim čvorom, ugostiteljskim prostorom i terasom, suvenirnicom, knjižarom, i prodajom ulaznica za posjet tvrđavi i priredbama u njoj. U unutrašnju stranu zapadnog barbakana integrirati će se stalna izložba o tvrđavi sv. Mihovila.

/ Krovna ploha iznad suterenskog prihvatnog centra oblikovati će se metodom mimikrije. Postojeći borovi sačuvati će se ili ukloniti nakon konzervatorske analize i po ocjeni vrtnog arhitekta. Sve ostale krovne površine oblikovati će se kao ekstenzivni vrt s mogućnošću pješačkog pristupa i organizacije spontanog sjedenja. Južno pročelje suterenskog prostora oblikovati će se kao prorez u podgrađu tvrđave, ispred kojeg će biti oblikovane panoramske terase s pogledom na Dolac.

Eskalatori su organizirani u 3 para za oba smjera istodobnog kretanja. Širina krakova

iznosi neto 60 cm. Nagib kraka iznosi 30°.

Eskalatori će biti proizvedeni za rad na otvorenom s mogućnošću ugradnje grijača ispod pokretnih paleta (1kW 1 metar dizanja) i u rukohvatu (0,16 kW 1 metar dizanja). Strojarnice su formirane u gornjoj stanici. Prvi par eskalatora s razmakom između oslonca 40.8 m savladava visinsku razliku 19.5 m (u otvorenom prostoru između bedema). Drugi par eskalatora u eliptičnom tunelom s razmakom između oslonca 57.1 m savladava visinu 28.9 m.

Treći par eskalatora s razmakom između oslonca 34.5 m savladava visinu 16.0 m.

Tipični primjer prometa pokretnih stepenica je brzine 0,5 m/s.

Pokretne stepenice može se izvesti i brzine 0,65 m/s što znači i povećanje teoretskog kapaciteta prijevoza za 0,65/0,5 za 30% odnosno na 5850 osoba/sat.

Projektant

Nikola Bašić